

Дело C-597/20

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

12 ноември 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Fővárosi Törvényszék (Унгария)

Дата на акта за преюдициално запитване:

27 октомври 2020 г.

Жалбоподател:

Polskie Linie Lotnicze „LOT” SA

Отвeтник:

Budapest Főváros Kormányhivatala

Fővárosi Törvényszék (Градски съд Будапеща, Унгария)

[...]

Жалбоподател:

Polskie Linie Lotnicze LOT Spółka Akcyjna
([...]Варшава, Полша [...])

[...]

Отвeтник:

Budapest Főváros Kormányhivatala
(Административни служби на Будапеща —
столица) ([...]Будапеща, Унгария[...])

[...]

Предмет на спора:

Обжалване по съдебен ред на административен
акт [...] в областта на защитата на
потребителите

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Настоящата юрисдикция започва производство по преюдициално запитване пред Съда на Европейския съюз относно тълкуването на член 16, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета.

Настоящата юрисдикция отправя до Съда на Европейския съюз следния преюдициален въпрос:

Следва ли член 16, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета да се тълкува в смисъл, че отговарящият за прилагането на посочения регламент национален орган, до който е подадена индивидуална жалба от пътник, не може да задължи съответния въздушен превозвач да изплати обезщетението, дължимо на пътника по силата на Регламента?

[...] [национално производство]

Основни положения

- 1 На основание член 267ДФЕС настоящият административен съд, който е сезиран със спор в областта на защитата на потребителите, моли Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът“) да тълкува разпоредбите на правото на Съюза, необходими за решаването на спора в главното производство.

Предмет на спора и релевантни факти

- 2 Поради закъснение с повече от три часа на изпълнявания от ищеца — въздушен превозвач полет от Ню Йорк за Будапеща на 22 септември 2019 г. [...] някои чуждестранни пътници се обръщат към ответника в качеството му на унгарски орган за защита на потребителите, за да задължи ищеца да заплати обезщетението, предвидено в член 7 от Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета (наричан по-нататък „Регламентът“), като обезщетение за вреди поради нарушение на член 5, параграф 1, буква в) от посочения регламент. [ориг. 2]
- 3 В решението си [...], прието на 20 април 2020 г. в образувано по посочената административна жалба производство за защита на потребителите ответникът установява, че жалбоподателят е нарушил член 6, параграф 1, буква в) и член 7, параграф 1, буква в) от Регламента. Поради това той налага на жалбоподателя задължението да изплати на горепосочените пътници обезщетение в размер на 600 EUR и в бъдеще да заплати на пътниците, подали жалба по административен ред, установения размер на обезщетението, при условие че отмяната или закъснението на извършвания от него полет или отказаният достъп на борда не се дължат на извънредни обстоятелства. Като мотив за налагането на това задължение ответникът посочва обстоятелството, че по силата на член 16, параграфи 1 и 2 от Регламента той е компетентен да се произнася по жалби относно правата на пътниците. Съгласно член 43/А, параграф 2 от Fogasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (Закон CLV от 1997 г. за защита на потребителите, наричан по-нататък „Законът за защита на потребителите“) органът за защита на потребителите — при необходимост след консултация с

въздухоплавателната администрация — отговаря за прилагането на Регламент [(ЕС) 2017/2394] по отношение на нарушенията на разпоредбите на [Регламент (ЕО) № 261/2004 от 11 февруари 2004 г.] в рамките на Европейския съюз. Член 47, параграф 1, буква с) от Закона за защита на потребителите оправомощава този орган да задължи предприятието да преустанови в определен срок установените нередности и недостатъци, а член 47, параграф 1, буква i) му дава право да наложи „глоби за защита на потребителите“.

- 4 С жалбата си по съдебен ред жалбоподателят иска от настоящата юрисдикция да отмени посоченото решение. Твърди, че причината, довела до закъснението на разглеждания полет, може да се счита за извънредно обстоятелство, което представлява основание за освобождаване по член 5, параграф 3 от Регламента, поради което е законосъобразно да се отхвърли искането за обезщетение на пътниците.
- 5 Ответникът иска да се отхвърли жалбата по съдебен ред, тъй като счита, че не е налице основание за освобождаване от задължението за плащане на обезщетението.

Мотиви за преюдициалното запитване и доводи на страните

- 6 Настоящата юрисдикция изпитва съмнения относно компетентността на органа за защита на потребителите да наложи задължение за плащане на предвиденото в Регламента обезщетение.
- 7 Според *жалбоподателя* органът за защита на потребителите не може да наложи задължението за плащане на предвиденото в Регламента обезщетение. Според него това се потвърждавало от точки 35—41 от заключението на генералния адвокат, съответстващи на решението по съединени дела С-145/15 и С-146/15 (наричано по-нататък „решението на Съда“). В тези точки се посочва, че правоотношението между въздушния превозвач и пътника е гражданскоправно, поради което гражданските съдилища са компетентни да разглеждат исканията, с които пътниците упражняват правата, произтичащи от това правоотношение, тъй като става въпрос за договорни задължения. Унгарската практика, съгласно която националният орган по прилагане задължава въздушния превозвач да плати обезщетението, лишава от компетентност гражданските съдилища. В много случаи други пътници са започнали пред гражданските съдилища в Унгария съдебни производства срещу жалбоподателя за изплащане на обезщетение. Следователно пътниците имат възможност да предявят по съдебен ред правото си на обезщетение като гражданскоправна претенция.
- 8 Според *ответника* органът за защита на потребителите има право да наложи плащането на предвиденото в Регламента обезщетение. Според него това се потвърждавало от точка 36 от решението на Съда и от точка 30 от заключението на генералния адвокат, представено по посоченото дело, както

и от точка 7.1 от Известието на Комисията от 15 юни 2016 г. (Тълкувателни насоки за Регламента). В съответствие с тях отговарящият за прилагането на Регламента национален орган не е длъжен — ако не счита за необходимо — да предприеме действия във връзка с плащането на обезщетенията по индивидуалните жалби. Фактът, че не е задължително обаче, не означава, че е забранено или че не е възможно да се предприемат действия и да се приеме решение относно изплащането на обезщетение, ако са изпълнени съответните предпоставки и това е възможно съгласно законодателството на държавите членки. В това отношение ответникът подчертава целта да се гарантира високо равнище на защита на пътниците, посочена в съображение 1 от Регламента, и посоченото в това съображение задължение изискванията за защита на потребителя да се отчитат [ориг. 3] изцяло. Според него правата на пътниците, ползващи въздушен транспорт, биха били лишени от съдържание от гледна точка на защитата на потребителя, ако в случаите на индивидуални жалби органът за защита на потребителите не може да предприеме действия и да разпреди плащането на обезщетение. Не би имало смисъл да се определя отговарящ за прилагането на Регламента национален орган в съответствие с член 16, параграф 1 от него, ако ролята на този орган би се свеждала само до информирането на пътника за правата му във връзка с подаването на индивидуална жалба.

Релевантни правни разпоредби

9 Член 16, параграфи 1 и 2 от Регламента

„1. Всяка държава членка определя орган, който отговаря за прилагането на настоящия регламент по отношение на полети от летища, разположени на нейна територия и полети от трета страна до такива летища. Когато е целесъобразно, този орган предприема мерки, необходими за гарантиране зачитането на правата на пътниците. Държавите членки информират Комисията за органа, определен съгласно настоящия параграф.

2. Без да се засягат разпоредбите на член 12, всеки пътник може да сезира всеки орган, определен по параграф 1, или всеки друг компетентен орган, определен от държава членка, по повод на предполагаемо нарушение на настоящия регламент на всяко летище, разположено на територията на държава членка или във връзка с полет от трета страна до летище, разположено на тази територия.“

10 Член 43/А, параграф 2 от Закона за защита на потребителите

„Органът за защита на потребителите — при необходимост след консултация с въздухоплавателната администрация — отговаря за прилагането на Регламент (ЕС) 2017/2394 по отношение на нарушенията на разпоредбите на [Регламент (ЕО) № 261/2004] в рамките на Европейския съюз“.

Изложение на мотивите за отправяне на преюдициалния въпрос

- 11 В посоченото по-горе решение Съдът приема, че органът за защита на потребителите *не е длъжен* да принуди въздушните превозвачи да заплатят обезщетението. В своето заключение обаче генералният адвокат приема, че органът за защита на потребителите не може да наложи плащането на обезщетението, тъй като това е от компетентността на гражданските съдилища.
- 12 С оглед на гореизложеното производството по преюдициално запитване е необходимо, за да се определи дали в посоченото решение Съдът е отговорил, че този орган „не е длъжен“, тъй като: а) се позовава изрично на преюдициалния въпрос на нидерландската запитваща юрисдикция или защото б) намерението му е било да не сподели гледната точка на генералния адвокат.
- 13 Този въпрос е релевантен, защото положението в Нидерландия, на което се основава решението на Съда, не е същото като в Унгария, тъй като, както е видно от мотивите на решението, в Нидерландия гражданските съдилища разглеждат искания за обезщетение, предявени от пътниците, а органът за защита на потребителите систематично отхвърля подадените пред него жалби със същия предмет. В рамките на такова съдебно производство, образувано от пътник, чиято административна жалба е била отхвърлена, нидерландският административен съд иска да се установи дали органът за защита на потребителите „е длъжен“ да наложи задължение за изплащане на обезщетението. Съдът отговаря, че той „не е длъжен“ независимо от факта, че в заключението си генералният адвокат е предложил да се отговори по-широк смисъл, че „не може“, като този отговор би бил релевантен и за положението в Унгария.
- 14 Решението на Съда показва тълкувателната линия на Съда, но не дава пряк отговор за съществуващото положение в Унгария, където въпреки че съществува и възможност за предявяване на иск пред граждански съд, органът за защита на потребителите систематично задължава въздушните превозвачи да плащат обезщетението. **[ориг. 4]**
- 15 Съгласно член 43/A, параграф 2 от Закона за защита на потребителите органът за защита на потребителите, който е определен като национален орган, отговарящ за прилагането на Регламента, разполага с обща компетентност в областта на нарушенията на Регламента. Законът за защита на потребителите оправомощава този орган да прилага определени правни последици в случай на нарушение на разпоредба за защита на потребителя (например задължение за преустановяване на установените нередности или недостатъци, налагане на глоби и т.н.). Освен посочената по-горе общо определена компетентност обаче, унгарската правна уредба не оправомощава изрично отговарящият за прилагането на Регламента национален орган да приема принудителни мерки, които водят до

задължението да се плати обезщетение в случай на нарушение на Регламента.

- 16 За да се разреши спорът в главното производство, е необходимо да се уточни дали въз основа на правото на Съюза отговарящият за прилагането на Регламента национален орган е компетентен да наложи задължение за плащането на обезщетението, тъй като съгласно член 92, параграф 1, буква а) от Közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Закон № I от 2017 г. за административното съдопроизводство [...]) при липсата на компетентност решението на административния орган трябва да се отмени, без да се разглежда по същество, а съдът трябва да разгледа служебно дали е налице основание за отмяна.
- 17 Освен това фактът, че в някои държави — членки на Европейския съюз, е възможно да се сезира отговарящият за прилагането на Регламента национален орган, за да наложи на въздушните превозвачи задължението да заплатят обезщетението, докато в други държави членки е допустимо само да се търси защита по съдебен ред, може да породи правна несигурност на европейско равнище, спорове за компетентност, паралелни производства и „forum shopping“.
- 18 [...]
- 19 [...] [национално производство]
Будапеща, 27 октомври 2020 г.
[...] [подписи]